

[Bernhard Baunsgaard.]

jeg for det radikale parti på hans vegne fremsætte nogle bemærkninger.

For det første: jeg har den største sympati for, at vi søger at placere dele af vor alt for store administration her i København ude i provinsen, og det er lige så rigtigt, som det er sagt, at megen administration lige så godt kan ske fra et sted i provinsen. Men der er imidlertid, når vi taler om udflytningen af en gammel administration, et særligt hensyn, som hele tiden må tages i betragtning; det har da også været berørt af de foregående ordførere, men jeg synes, det er så væsentligt, at vi må tage det frem igen. Det er hensynet til den udgift, der kommer ved selve flytningen — en udgift, der naturligvis ikke vil komme på tale, når det drejer sig om at placere ny administration fra første færd ude i provinsen.

Må jeg straks, når jeg har sagt dette og fremhævet, at vi nøje bør overveje det, for ikke at blive misforstået understrege, at naturligvis kan en engangsudgift være vel anbragt, hvis det viser sig, at alle andre forhold i øvrigt taler for, at man skal flytte. Nu sagde den højtærede minister for Grønland for et øjeblik siden omtrent sådan: „Egnsudvikling må vi selvfølgelig have, og egnsudvikling må have sin pris“. Men som ministeren antydede, må der jo være en grænse. Det er klart, at vi kan være indstillet på at klare den ekstra udgift ved selve flytteomkostningerne. Men derefter kommer vi til driftsomkostningerne, og herom vil enhver jo sige: ja men driften er da billigere; det er klart, for arbejdskraften er billigere i provinsen. Ja vel, men ministeren nævnedes også — og det var vist i modsætning til flere andre havne, der blev nævnt: Ålborg-Nørresundby og vel også Esbjerg — at netop ved Hanstholm var der en omstændighed, som vi ikke måtte glemme, når vi drøfter hele dette problem, nemlig om man havde den nødvendige arbejdskraft at sætte ind ved spidsbelastninger. Et er jo, at man kan skaffe den nødvendige havnekapacitet; men kan man også skaffe den nødvendige arbejdskraft til den spidsbelastning, der ved Grønlandssejlds er så vigtig? Det er jo helt rigtigt, som andre også har været inde på, at netop for Grønlandssejldsen vil der være tale om spids-

belastning; mange grønlandske havne er kun åbne få måneder af året. Og det er klart, at hvis vi støder på den slags vanskeligheder ved flytningen til provinsen, så vil det også belaste driften, hvis vi er nødt til for at kunne klare spidsbelastningen at have arbejdskraft gående delvis ubeskæftiget en anden del af året.

Endelig er der en side af arbejdskraftproblemet, som jeg også mener vi må tage i betragtning, når vi taler om udflytning. Hr. Damsgaard var inde på det for et øjeblik siden, da han skildrede, hvor svært det var at få flyttet ældre administrationsgrene til provinsen. Jeg er helt enig med hr. Damsgaard i, at det undertiden virker helt påfaldende, hvor svært det kan være. Men der er dog i den forbindelse nogle betragtninger, man ikke må glemme. Vi ser i disse år, at den ene fabrik efter den anden flytter efter arbejdskraften. Vi ser også, at det er svært at få flyttet de gamle statsvirksomheder, og derfor har folk næsten på fornemmelsen, at tjenestemænd må være i besiddelse af en særlig, næsten overnaturlig magt, der kan forhindre en sådan udflytning. Jeg tror, man skulle gøre sig ganske klart, at når fabrikker flytter til egnsudviklingsområder — og det er det, vi hjælper dem med i egnsudviklingsloven — så er det, fordi de flytter ud til arbejdskraften. Men når vi undertiden ser meget store betænkeligheder, ikke alene fra tjenestemændenes side, men også fra politisk side ved at flytte til provinsen, skyldes det jo det spørgsmål, om man derude kan få den nødvendige uddannede arbejdskraft. Jeg vil gerne sige her, for at der ikke skal være nogen misforståelse om det, at lige så selvfølgelig det er, at vi ikke kan tvinge en håndværker til at flytte hen, hvor vi gerne vil have ham, hvis han foretrækker at bo et andet sted, lige så lidt kan vi tvinge f. eks. en jurist til at bosætte sig et bestemt sted i landet; han må lige så vel som håndværkeren have ret til at vælge det sted, hvor han vil bo. Det tror jeg er en ting, man også skal have i betragtning, når man taler om de forskellige steder, hvortil vi vil flytte virksomhederne.

Nu er jeg kommet med alle disse indvendinger, og jeg vil også gerne sige, at alle disse betragtninger er relevante: udgifterne ved flytningen, om driften vil blive dyrere på det sted, hvor vi tænker at flytte den til,